

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 394/2022-35

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku (sudca spravodajca) a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského v konaní o návrhu navrhovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátskou kanceláriou Advocatur Gémeš, Filipová & Partner AG, prostredníctvom organizačnej zložky BOOM & SMART Slovakia, Dolná 6A, Banská Bystrica, na preskúmanie uznesenia Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre nezlučiteľnosť funkcií č. VP/349/21/K z 8. marca 2022 vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov podľa ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v znení neskorších predpisov takto

r o z h o d o l :

Rozhodnutie Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre nezlučiteľnosť funkcií č. k. VP/349/21/K z 8. marca 2022 **p o t v r d z u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkové východiská

1. Navrhovateľ sa návrhom doručeným ústavnému súdu 18. mája 2022 domáhal zrušenia rozhodnutia Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre nezlučiteľnosť funkcií (ďalej len „výbor“) označeným v záhlaví tohto uznesenia (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“), ktorým mu výbor uložil pokutu vo výške 15 319,48 eur podľa čl. 9 ods. 10 písm. c) a čl. 9 ods. 16 ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ústavný zákon“) ako verejnému funkcionárovi – bývalému členovi štatutárneho orgánu [REDACTED]

[REDACTED] Pokuta bola navrhovateľovi uložená z dôvodu, že porušil povinnosť vyplývajúcu z čl. 8 ods. 5 ústavného zákona. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že navrhovateľ bol z verejnej funkcie odvolaný 20. augusta 2020. Oznámenie podľa čl. 8 ods. 5 ústavného zákona mal podať do 30 dní po uplynutí jedného roka odo dňa skončenia výkonu verejnej funkcie, t. j. najneskôr do 20. septembra 2021, pričom tak urobil až 29. septembra 2021. Napadnuté rozhodnutie bolo navrhovateľovi doručené 19. apríla 2022.

2. Výbor sa so skutočnosťou nepodania oznámenia navrhovateľa oboznámil 30. novembra 2021 pri rokovaní o prehľade výboru pre nezlučiteľnosť funkcií, zamestnaní, činností a majetkových pomerov verejných funkcionárov za september 2020 až november 2021. Následne uznesením č. 1287 z 30. novembra 2021 začal proti navrhovateľovi konanie podľa čl. 9 ods. 2 písm. a) ústavného zákona. Súčasne podľa čl. 9 ods. 4 ústavného zákona požiadal navrhovateľa o stanovisko.

3. Navrhovateľ sa k uzneseniu o začatí konania vyjadril listom doručeným výboru 30. decembra 2021, v ktorom uviedol, že v čase riadneho podania oznámenia sa nachádzal na zahraničnej pracovnej ceste, na ktorú bol vyslaný jeho súčasným zamestnávateľom. Avšak bezodkladne po jeho návrate zo zahraničnej pracovnej cesty oznámenie podal. Prostredníctvom tohto listu chcel úprimne oľutovať nesplnenie povinnosti v predpísanej lehote a žiadal zohľadniť dodatočné podanie oznámenia.

4. Výbor listom z 9. februára 2022 adresovaným [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] preveril skutočnosť, či navrhovateľ spĺňa podmienky pre podanie oznámenia podľa čl. 8 ods. 5 ústavného zákona. [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] listom zo 17. februára 2022 adresovaným výboru uviedol, že 1. októbra 2017 nadobudol účinnosť príkaz ministra zdravotníctva Slovenskej republiky č. 7/2017 (ďalej len „príkaz ministra zdravotníctva“), na základe ktorého štatutárne orgány príspevkových organizácií v pôsobnosti Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo zdravotníctva“) pri uzatváraní zmlúv a dodatkov mali zakázané odsúhlasiť postúpenia pohľadávok, na ktoré bol potrebný predchádzajúci písomný súhlas ministerstva zdravotníctva. Navrhovateľ počas výkonu funkcie [REDAKOVANÉ] vo viacerých prípadoch postupoval v rozpore s uvedeným príkazom ministra zdravotníctva, čo možno považovať za poskytnutie výhody v prospech niektorých právnických osôb. Následkom tohto konania bolo uznanie záväzkov spoločnostiam, ktoré postúpili svoje pohľadávky v rozpore s príkazom ministra zdravotníctva. Konkrétne za obdobie posledných dvoch rokov pred skončením výkonu verejnej funkcie navrhovateľ podpísal 6 dohôd o uznaní záväzku. Pred skončením výkonu verejnej funkcie zároveň navrhovateľ rozhodol o trvalom upustení od vymáhania pohľadávky štátu za poskytnutie zdravotnej starostlivosti spolu v 29 prípadoch.

5. Výbor v odôvodnení namietaného rozhodnutia dospel k záveru, že v prípade navrhovateľa boli kumulatívne splnené podmienky pre konanie o rozhodovanie vo veci v súlade s nálezom ústavného súdu č. k. IV. ÚS 486/2020 a zo strany navrhovateľa došlo k porušeniu čl. 8 ods. 5 ústavného zákona. Navrhovateľ zaslal oznámenie výboru oneskorene. Z uvedeného dôvodu výbor prijal rozhodnutie, ktorým navrhovateľovi uložil pokutu vo výške trojnásobku mesačného platu verejného funkcionára podľa čl. 9 ods. 10 písm. c) ústavného zákona. Mesačným platom verejného funkcionára je podľa čl. 9 ods. 16 ústavného zákona jedna dvanástina z jeho ročného príjmu za predchádzajúci kalendárny rok za výkon verejnej funkcie. Ministerstvo zdravotníctva listom z 28. marca 2022 výboru oznámilo, že ročný príjem navrhovateľa bol 61 277,93 eur. Jedna dvanástina ročného príjmu verejného funkcionára za rok 2020 bola 5 106,49 eur. Výška pokuty stanovená vo výroku napadnutého rozhodnutia v sume trojnásobku mesačného platu verejného funkcionára je 15 319,48 eur. Napadnuté rozhodnutie bolo výborom schválené uznesením č. 1410 z 8. marca 2022.

II. Argumentácia navrhovateľa

6. Navrhovateľ argumentuje, že napadnuté rozhodnutie nie je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a príslušnými právnymi predpismi vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov, výbor nedostatočne a nesprávne zistil skutkový stav a napadnuté rozhodnutie je podľa neho nepreskúmateľné.

7. Navrhovateľ uvádza, že je verejným funkcionárom podľa čl. 2 ods. 1 písm. zc) ústavného zákona, podľa ktorého sa vecná pôsobnosť ústavného zákona vzťahuje na funkciu štatutárneho orgánu alebo členov štatutárneho orgánu, členov riadiaceho orgánu a členov kontrolného orgánu alebo dozorného orgánu právnických osôb, ktorých do funkcie priamo alebo nepriamo navrhuje alebo ustanovuje štát alebo právnická osoba so stopercentnou majetkovou účasťou štátu. Verejným funkcionárom sa však podľa neho stal až 1. januára 2020, t. j. až po nadobudnutí účinnosti zákonov č. 66/2019 Z. z., č. 232/2019 Z. z. a č. 469/2019 Z. z., ktorým sa ústavný zákon novelizoval. Podľa znenia ústavného zákona do 31. decembra 2019 bol totiž verejným funkcionárom podľa čl. 2 ods. 1 písm. zc) ústavného zákona riaditeľ štátneho podniku a členovia dozornej rady štátneho podniku, ktorých ustanovuje do funkcie štát, pričom je zrejmé, že [REDAKOVANÉ] nebola a nie je štátnym podnikom.

8. Ak preto do 31. decembra 2019 nerozhodoval ako verejný funkcionár podľa ústavného zákona, nemohol ani „rozhodnúť o poskytnutí štátnej pomoci alebo o poskytnutí alebo povolení inej podpory, výhod alebo odpustenia povinností vyplývajúcich zo všeobecne záväzných právnych predpisov alebo z individuálnych právnych aktov fyzickým alebo právnickým osobám“, a to aj z toho dôvodu, že išlo o dohody z rokov 2017, 2018 a 2019.

9. Podľa navrhovateľa výbor nesprávne zistil skutkový stav veci a neoveril si skutočnosti uvádzané v liste súčasného riaditeľa [REDAKOVANÉ]. Argumentuje tým, že o upustení od vymáhania pohľadávok rozhodoval spolu s generálnym riaditeľom a medicínskym riaditeľom (nejde teda o individuálne, ale kolektívne rozhodovanie), na základe predchádzajúceho rozhodnutia škodovej komisie a s odporúčaním externej advokátskej kancelárie zastupujúcej [REDAKOVANÉ]. Pohľadávky boli navyše 5 – 6 rokov staré a smerovali výlučne voči zahraničným osobám, ktorým bola v minulosti poskytnutá neodkladná zdravotná starostlivosť a ktorým doručiť akúkoľvek písomnosť spojenú s vymáhaním pohľadávky bolo nemožné.

10. Navrhovateľ ďalej uvádza, že verejný funkcionár ostáva vykonávať verejnú funkciu aj po odvolaní až do uplynutia výpovednej doby alebo do skončenia pracovného pomeru iným spôsobom. Pracovný pomer navrhovateľa bol ukončený až nasledujúci deň po odvolaní z funkcie, t. j. 21. augusta 2020, a preto lehota na podanie oznámenia uplynula až 21. septembra 2021. Navrhovateľ bol teda v omeškani s podaním oznámenia 8 dní, nie 9 dní, ako tvrdí výbor.

11. V roku 2020 bola navrhovateľovi vyplatená mimoriadna odmena po vyhodnotení plnenia cieľových pracovných úloh za obdobie 4. štvrťroka 2019 vo výške 30 % dohodnutej základnej mzdy, pričom táto odmena bola zahrnutá do výpočtu súhrnného príjmu, z ktorého výbor vypočítal jednu dvanástinu ročného príjmu navrhovateľa. Ide pritom podľa navrhovateľa o odmenu za rok 2019, keď ešte nebol verejným funkcionárom podľa ústavného zákona.

12. Nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia vidí navrhovateľ predovšetkým v tom, že z obsahu napadnutého rozhodnutia nie je možné zistiť, aké konkrétne dôkazy výbor priamo v konaní vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov vykonal a z ktorých vychádzal pri konštatácii nesplnenia povinnosti navrhovateľa v zmysle čl. 8 ústavného zákona.

III.

Postup v konaní

13. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 394/2022-17 z 30. júna 2022 návrh navrhovateľa prijal v celom rozsahu na ďalšie konanie podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.1. Vyjadrenie výboru:

14. Výbor vo svojom vyjadrení k prijatému návrhu navrhovateľa uviedol, že s jeho argumentáciou nesúhlasí, pretože rozhodol v jeho veci na základe úplne zisteného skutkového stavu a vecne správne, a to z nasledujúcich dôvodov:

- a) navrhovateľ síce do 31. decembra 2019 nespadal pod definíciu verejného funkcionára v zmysle čl. 2 ods. 1 ústavného zákona, ale od 1. januára 2020 (keď bol ústavný zákon novelizovaný, pozn.) sa na neho ústavný zákon už preukázateľne vzťahuje a verejným funkcionárom v zmysle tohto zákona bol až do 20. augusta 2020. Práve v tomto období rozhodol o trvalom upustení od vymáhania pohľadávky štátu za poskytnutie zdravotnej starostlivosti. Výbor preto tvrdí, že na navrhovateľa sa vzťahovali všetky práva a povinnosti vrátane obmedzení uvedených v čl. 8 ods. 1 až 3 ústavného zákona. Výbor poukazuje na nálezh ústavného súdu č. k. II. ÚS 205/2012 z 3. júla 2012, s ohľadom na ktorý podľa neho navrhovateľ ako verejný funkcionár mal povinnosť podať oznámenie v zmysle čl. 8 ods. 5 ústavného zákona do 20. septembra 2021, pričom jeho povinnosťou bolo v oznámení deklarovať skutočnosti vyplývajúce z dikcie čl. 8 ods. 1 až 3 ústavného zákona, a to buď deklarovať absenciu alebo potvrdenie existencie podmienky uvedenej v čl. 8 ods. 1 ústavného zákona, t. j. že v období dvoch rokov rozhodoval, resp. nerozhodoval o skutočnostiach taxatívne vymedzených v tomto odseku (I. ÚS 154/2019);
- b) výbor tiež uvádza, že neposudzuje, či navrhovateľ oprávnenne alebo neoprávnenne rozhodol o poskytnutí štátnej pomoci, ale či mal alebo nemal podať oznámenie podľa čl. 8 ods. 5 ústavného zákona. Výbor považuje za nesporné, že navrhovateľ v čase rozhodovania o poskytnutí výhody v podobe trvalého upustenia od vymáhania pohľadávky štátom verejným funkcionárom bol a naplnil podmienky uvedené v čl. 8 ods. 1 ústavného zákona. Výbor je toho názoru, že navrhovateľ porušil povinnosť podať oznámenie v zákonom stanovenej lehote, pričom navrhovateľ toto oznámenie podal po lehote stanovenej ústavným zákonom. Účelom čl. 8 ústavného zákona je po skončení výkonu verejnej funkcie preveriť plnenie všetkých povinností verejných funkcionárov, ktoré im z ústavného zákona vyplývajú. Splnenie týchto povinností je preverené a čl. 8 ústavného zákona je naplnený až podaním oznámenia verejného funkcionára podľa čl. 8 ods. 5 ústavného zákona (II. ÚS 483/2018);

- c) výbor písomne žiada povinné subjekty o súčinnosť, pričom žiada o zaslanie platu za rok, ktorý predchádza porušeniu povinnosti (čl. 9 ods. 15 ústavného zákona). V prípade navrhovateľa to je za rok 2020, keďže k porušeniu povinnosti došlo v roku 2021 (I. ÚS 369/2021). Ak bola odmena vyplatená v roku 2020, tvorila príjem navrhovateľa a povinný subjekt si splnil svoju povinnosť podľa názoru výboru správne. Výbor vychádza z prezumpcie správnosti zaslaných podkladov pre výpočet výšky pokuty. Preto nie je v kompetencii výboru preveriť, či povinný subjekt uviedol správnu výšku príjmov verejných funkcionárov;
- d) podľa názoru výboru je deň zániku výkonu verejnej funkcie deň, kedy došlo k odvolaniu z funkcie, podobne ako pri ustanovení do verejnej funkcie (I. ÚS 92/07, I. ÚS 383/2011, III. ÚS 165/07). Z pohľadu výboru preto neskorší zánik pracovnoprávneho vzťahu nie je ekvivalentný k faktickému skončeniu výkonu verejnej funkcie odvolaním. V prípade navrhovateľa nešlo o zmeškanie jedného dňa, kedy by podľa počítania procesných lehôt mohol navrhovateľ v prípade jeho tvrdenia lehotu stihnúť.

15. Z uvedených dôvodov výbor žiada jeho rozhodnutie potvrdiť a nepriznať navrhovateľovi náhradu trov konania.

III.2. Replika navrhovateľa:

16. Podľa názoru navrhovateľa ak by sa povinnosť podať oznámenie týkala všetkých verejných funkcionárov bez rozdielu, či rozhodovali alebo nerozhodovali o právach a povinnostiach osôb spôsobom podľa čl. 8 ods. 1 ústavného zákona, zložená hypotéza by stratila svoj zmysel a javila by sa byť v zákone nadbytočná. Teda oznamovaciu povinnosť má výslovne len verejný funkcionár, ktorý v uplynulých dvoch rokoch rozhodoval o právach a povinnostiach podľa čl. 8 ods. 1 ústavného zákona. Navrhovateľ vytyka, že namietané uznesenie výboru je nekoherentné a nekonzistentné a ako celok nepresvedčivé a navrhovateľ nevie, za čo bol zo strany výboru sankcionovaný.

IV.

Posúdenie dôvodnosti návrhu

17. Ústavný súd v konaniach vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov judikoval, že zmyslom a účelom ústavného zákona je zabezpečiť právny mechanizmus ochrany verejného záujmu pri výkone verejných funkcií spočívajúci v zamedzení vzniku rozporu osobných záujmov verejných funkcionárov s uvedeným verejným záujmom v súvislosti s výkonom ich funkcie a predchádzať zneužívaniu verejnej funkcie, prípadne zneužívaniu postavenia s ňou spojeného na osobný prospech. Zmyslom konania vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov je preveriť plnenie ústavného zákona (IV. ÚS 177/07, III. ÚS 141/2010, II. ÚS 188/2014).

18. Konanie vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov je konaním *sui generis* upraveným ústavným zákonom, v rámci ktorého oprávnený orgán v konečnom dôsledku rozhoduje o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach verejných funkcionárov vyplývajúcich verejným funkcionárom predovšetkým z čl. 4 až 8 ústavného zákona (III. ÚS 229/2017, II. ÚS 315/2018). V takomto konaní musí byť bez akýchkoľvek pochybností

preukázané, že verejný funkcionár nesplnil alebo porušil povinnosť alebo obmedzenie ustanovené ústavným zákonom alebo zákonom (čl. 9 ods. 6 ústavného zákona).

19. Ústavný súd tiež judikoval, že v konaní o preskúmanie rozhodnutia vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov leží dôkazné bremeno primárne na dotknutom verejnom funkcionárovi (navrhovateľovi), ktorý, aby bol v konaní pred ústavným súdom úspešný, musí preukázať, že jeho konanie ako verejného funkcionára nebolo v rozpore s príslušnými ustanoveniami ústavného zákona, teda že povinnosti verejného funkcionára vyplývajúce z tohto ústavného zákona neporušil, a preto nebol dôvod, aby bol sankcionovaný napadnutým rozhodnutím, ktorého súčasťou je spravidla aj pokuta (II. ÚS 125/2016, II. ÚS 787/2016, III. ÚS 632/2017, II. ÚS 183/2021).

20. V konaní o preskúmanie rozhodnutia vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov je v právomoci ústavného súdu preskúmať, či je rozhodnutie orgánu konajúceho vo veci ochrany verejného záujmu z ústavného hľadiska udržateľné a akceptovateľné.

21. Výbor v odôvodnení napadnutého rozhodnutia uvádza, že navrhovateľ sa dopustil porušenia povinnosti uvedenej v čl. 8 ods. 5 ústavného zákona tým, že nepodal oznámenie podľa tohto článku v lehote do 30 dní od uplynutia jedného roka odo dňa skončenia výkonu verejnej funkcie, hoci tak urobiť mal.

22. Medzi stranami nie je sporné, že:

- navrhovateľ bol verejným funkcionárom v zmysle čl. 2 ods. 1 písm. zc) ústavného zákona, podľa ktorého sa za verejného funkcionára považuje aj štatutárny orgán alebo člen štatutárneho orgánu, člen riadiaceho orgánu a člen kontrolného orgánu alebo dozorného orgánu právnických osôb, ktorých do funkcie priamo alebo nepriamo navrhuje alebo ustanovuje štát alebo právnická osoba so stopercentnou majetkovou účasťou štátu;
- ustanovenie čl. 2 ods. 1 písm. zc) ústavného zákona je súčasťou ústavného zákona s účinnosťou od 1. januára 2020, a to prijatím novely ústavného zákona č. 66/2019 Z. z.
- navrhovateľ nebol verejným funkcionárom podľa pôvodného čl. 2 ods. 1 písm. zc) ústavného zákona účinného do 31. decembra 2019, podľa ktorého bol verejným funkcionárom aj riaditeľ štátneho podniku alebo člen dozornej rady štátneho podniku, ktorých do funkcie ustanovil štát, pretože [REDAKOVANÉ] nie je a nebola štátnym podnikom.

23. Podľa čl. 8 ods. 1 ústavného zákona:

„Verejnému funkcionárovi podľa čl. 2 ods. 1 písm. a), c), d), f), h), j) až m), o), p), r), u) až zp), ktorý v období dvoch rokov pred skončením výkonu verejnej funkcie rozhodol o poskytnutí štátnej pomoci alebo o poskytnutí alebo povolení inej podpory, výhod alebo odpustenia povinností vyplývajúcich zo všeobecne záväzných právnych predpisov alebo z individuálnych právnych aktov fyzickým osobám alebo právnickým osobám, sa počas jedného roka od skončenia výkonu verejnej funkcie zakazuje : (a) byť zamestnaný v pracovnom pomere alebo obdobnom pracovnoprávnom vzťahu u tých osôb, ak je jeho mesačná odmena v tomto zamestnaní vyššia ako 10-násobok minimálnej mzdy, b) byť členom riadiaceho, kontrolného alebo dozorného orgánu tých osôb, c) byť spoločníkom, členom alebo akcionárom tých osôb, d) mať uzatvorenú zmluvu o prokúre, mandátnu zmluvu, komisionársku zmluvu, zmluvu o sprostredkovaní, zmluvu o obchodnom

zastúpení, zmluvu o tichom spoločenstve alebo darovaciu zmluvu s týmito osobami, e) mať uzatvorenú zmluvu, ktorej obsahom je oprávnenie konať v mene tých osôb.“

24. Podľa čl. 8 ods. 5 ústavného zákona:

„Verejný funkcionár podľa odseku 1 je povinný do 30 dní po uplynutí jedného roka odo dňa skončenia výkonu verejnej funkcie podať písomné oznámenie za predchádzajúci kalendárny rok, v ktorom uvedie, (a) u ktorých osôb bol zamestnaný v pracovnom pomere alebo v obdobnom pracovnom vzťahu, (b) v ktorej právnickej osobe bol členom riadiaceho, kontrolného alebo dozorného orgánu, (c) ktorých právnických osôb sa stal členom, akcionárom alebo spoločníkom, (d) s ktorými osobami uzatvoril zmluvy podľa odseku 1 písm. d) alebo písm. e).“

25. Ustanovenie čl. 8 ústavného zákona sa týka právnej úpravy obmedzení po skončení výkonu verejnej funkcie. Ak sa porušili povinnosti podľa čl. 8 ústavného zákona, osoba, ktorá vykonávala verejnú funkciu, sa považuje za verejného funkcionára aj v období jedného roka odo dňa skončenia výkonu verejnej funkcie. Článok 3 ods. 1 druhú vetu ústavného zákona v tomto zmysle treba chápať ako časovú úpravu deliktuálnej spôsobilosti dotknutej osoby, teda jej zodpovednosti za porušenie povinnosti alebo obmedzení vyplývajúcich z ústavného zákona, ktorého následkom je uloženie sankcie. Označené ustanovenie teda nevymedzuje lehotu na začatie ani na skončenie konania o uložení sankcie (PLz. ÚS 4/2022).

26. Z dikcie čl. 8 ods. 1 ústavného zákona tiež vyplýva, že okruh verejných funkcionárov uvedených v tomto ustanovení nie je totožný s okruhom verejných funkcionárov uvedených v čl. 2 ods. 1 ústavného zákona. Verejný funkcionár podľa osobitného ustanovenia čl. 8 ods. 1 ústavného zákona je vymedzený nielen funkciou, ale aj ďalšou skutočnosťou, a síce tou (o čom svedčí aj veta začínajúca vzťažným zámenom „ktorý“), že v období dvoch rokov pred skončením výkonu verejnej funkcie rozhodol o poskytnutí alebo povolení inej podpory, výhod alebo odpustenia povinností vyplývajúcich zo všeobecne záväzných právnych predpisov alebo z individuálnych právnych aktov fyzickým osobám, t. j. aj podielom na taxatívne uvedenej rozhodovacej činnosti. So zreteľom na túto skutočnosť sú koncipované aj zákazy formulované v čl. 8 ods. 1 písm. a) až e) ústavného zákona (I. ÚS 154/2019).

27. Výbor v odôvodnení napadnutého rozhodnutia konštatoval, že navrhovateľ je verejným funkcionárom podľa čl. 2 ods. 1 písm. zc) ústavného zákona a splňa aj podmienku uvedenú v druhej vete čl. 8 ods. 1 ústavného zákona preto, lebo:

- (i) dňa 27. mája 2019 ako [REDACTED] podpísal v mene [REDACTED] [REDACTED] dohodu o uznaní záväzku č. 116/19 so spoločnosťou [REDACTED];
- (ii) dňa 12. marca 2019 ako [REDACTED] podpísal v mene [REDACTED] [REDACTED] dohodu o uznaní záväzku a o splátkovom kalendári č. D/99/19/02/04 so spoločnosťou [REDACTED];
- (iii) dňa 31. októbra 2018 ako [REDACTED] podpísal v mene [REDACTED] [REDACTED] dohodu o uznaní záväzku a o splátkovom kalendári č. D/2017/11/230 so spoločnosťou [REDACTED];

- (iv) dňa 24. augusta 2018 ako [REDACTED] podpísal v mene [REDACTED] [REDACTED] dohodu o uznaní záväzku a o splátkovom kalendári č. D/2018/06/83 so spoločnosťou [REDACTED];
- (v) dňa 20. augusta 2018 ako [REDACTED] podpísal v mene [REDACTED] [REDACTED] dohodu o uznaní záväzku a o splátkovom kalendári č. D/2018/05/54 so spoločnosťou [REDACTED];
- (vi) dňa 23. júla 2018 ako [REDACTED] podpísal v mene [REDACTED] [REDACTED] dohodu o uznaní záväzku a o splátkovom kalendári č. D/2018/03/40 so spoločnosťou [REDACTED];
- (vii) dňa 10. marca 2020 a 26. septembra 2019 rozhodol o trvalom upustení od vymáhania pohľadávky štátu za poskytnutie zdravotnej starostlivosti spolu v 29 prípadoch.

28. Ústavný súd považuje za dôležité na tomto mieste poukázať aj na konštatovanie výboru uvedené na strane 4 napadnutého rozhodnutia, že pre rozhodnutie vo veci ochrany verejného záujmu je dôležité to, „či došlo preukázane k splneniu podmienky podľa čl. 8 ods. 1 ústavného zákona a nie posudzovanie protiprávnosti konania bývalého verejného funkcionára“. Nie je teda podstatné to, či navrhovateľ mohol/mal uzatvoriť predmetné zmluvy a dohody, ale skutočnosť, či uzatvorenie čo i len jednej z uvedených dohôd/zmlúv je poskytnutím štátnej pomoci alebo poskytnutím alebo povolením inej podpory, výhody alebo odpustenia povinnosti vyplývajúcej zo všeobecne záväzných právnych predpisov alebo z individuálnych právnych aktov fyzickým osobám alebo právnickým osobám.

29. V tejto súvislosti svoje závery výbor odôvodnil takto: „Rozhodovacia činnosť bývalého verejného funkcionára smerovala k uznaniu záväzkov spoločnosti, na základe ktorých boli uznané aj premlčané záväzky. Takýmto konaním de facto došlo k poskytnutiu výhody tým, že začala plynúť opätovne premlčacia doba už premlčaných záväzkov podľa § 110 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov... Konanie bývalého funkcionára prispelo k zhoršeniu postavenia štátu tým, že jeho konaním boli uznané aj premlčané záväzky štátu voči právnickým osobám zo dňa 20.8.2020, ktoré tento právny nárok už stratili, ergo došlo k poskytnutiu výhody v prospech určitých právnických osôb. Navyše. V zmysle listu [REDACTED] riaditeľa [REDACTED] zo dňa 17.2.2022 došlo konaním bývalého verejného funkcionára k poskytnutiu ďalšej výhody v podobe trvalého upustenia od vymáhania pohľadávky štátu za poskytnutie zdravotnej starostlivosti v 29 prípadoch. Z tohto dôvodu výbor rezumuje, že konaním bývalého verejného funkcionára došlo k naplneniu podmienky podľa čl. 8 ods. 1 ústavného zákona a to poskytnutím výhody porušením individuálneho právneho aktu, čo v kumulácii s nepodaním oznámenia podľa čl. 8 ods. 5 ústavného zákona znamená porušenie povinností stanovených v ústavnom zákone.“

30. Vo vyjadrení výboru k uzneseniu ústavného súdu o prijatí návrhu navrhovateľa svoju argumentáciu doplnil výbor takto: «Pri posudzovaní slova výhoda výbor vychádzal z aplikácie daného pojmu ako „okolnosti, situácie priaznivejšej pre niekoho, niečo vo vzťahu k niekomu, niečomu inému“ (Red. KAČALA, J. – PISÁRČIKOVÁ, M. – POVAŽAJ, M. Krátky slovník slovenského jazyka. 4. doplnené a upravené vydanie. Bratislava: Veda, 2003.). Dané slovo vo svojom lexikálnom význame obsahuje súvzťažnosť k iným osobám, resp. veciam. To znamená,

že konkrétnu (priaznivejšiu) skutočnosť je možné posúdiť ako výhodu jedine priamym porovnaním s inou, podobnou (nepriaznivejšou) skutočnosťou. Ako bolo uvedené vyššie, výbor aj s prihliadnutím na tento verejne dostupný výklad (použitý i v rámci IV. ÚS 486/2020-37) prihliadol na argumentáciu nemocnice a stotožnil sa s ňou ohľadom poskytovania výhody subjektom zo strany navrhovateľa, ktoré sa tak dostali do výhodnejšej pozície voči štátu (čo bolo vyššie ozrejmene), ktorý je komparátorom (a to v negatívnejšom postavení) v tomto prípade, resp. došlo k upusteniu od vymáhania pohľadávok len voči určitým osobám.»

31. Výklad predložený výborom nemožno považovať za svojvoľný ani arbitrárny. Výbor postupoval v súlade s ústavným zákonom a v konaní vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov dostatočne zistil skutkový stav – a to na základe informácií poskytnutých od [REDAKOVANÉ]. V tejto súvislosti ústavný súd len dodáva, že dohody a zmluvy, na ktoré výbor v napadnutom rozhodnutí poukazuje, sú verejne dostupné prostredníctvom Centrálného registra zmlúv, ktorý vedie Úrad vlády Slovenskej republiky a ich uzatvorenie navrhovateľ nenamieta. Ústavný súd opätovne zdôrazňuje, že pre posúdenie skutočnosti, či navrhovateľ porušil alebo neporušil čl. 8 ods. 5 ústavného zákona, nie je dôležité, či uzatvorenie týchto dohôd bolo racionálne, logické alebo právne správne, a nebolo úlohou výboru ani ústavného súdu posudzovať, či uzatvorenie takých zmlúv bolo alebo nebolo protiprávne.

32. Na správnosti záverov výboru nič nemení ani argument navrhovateľa, že pri posudzovaní splnenia podmienok uvedených v čl. 8 ods. 1 ústavného zákona sa má brať do úvahy iba to obdobie, počas ktorého navrhovateľ vykonával funkciu člena štatutárneho orgánu [REDAKOVANÉ] ako verejnú funkciu v zmysle ústavného zákona, t. j. až obdobie od 1. januára 2020. V prvom rade to nie je podstatné preto, lebo ako už ústavný súd uvádza, na splnenie podmienky poskytnutia výhody právnickej/fyzickej osobe postačuje uzatvorenie čo i len jednej takej zmluvy, pričom ani navrhovateľ nenamieta, že minimálne jedna z týchto zmlúv/dohôd bola uzatvorená po 1. januári 2020.

33. V druhom rade ústavný súd uvádza, že výklad navrhovateľa, pokiaľ ide o čl. 8 ods. 1 ústavného zákona, nepovažuje za správny. Uvedené ustanovenie upravuje tzv. postzamestnanecké obmedzenia pre verejných funkcionárov. Ich účelom má byť pritom zamedzenie konfliktu verejného a osobného záujmu verejných funkcionárov (pozri k tomu bližšie dôvodovú správu k ústavnému zákonu). Verejný záujem je v tomto prípade daný výkonom verejnej funkcie (čl. 2 ods. 1 ústavného zákona). Bez ohľadu na to, že na navrhovateľa sa ústavný zákon začal vzťahovať až 1. januára 2020, týmto dňom navrhovateľ nezačal vykonávať inú funkciu – jeho pozícia v rámci [REDAKOVANÉ] bola stále tá istá a rovnaké boli aj oprávnenia, ktoré mu z titulu tejto pozície prislúchali. Gramatický výklad podľa ústavného súdu v tomto prípade nie je na mieste.

34. Pokiaľ navrhovateľ namieta, že uzatvorené dohody/zmluvy boli výsledkom kolektívneho rozhodovania, ústavný súd poukazuje na už spomínaný nález č. k. I. ÚS 205/2012, v ktorom konštatoval: „Verejný funkcionár podľa osobitného ustanovenia čl. 8 ods. 1 ústavného zákona je vymedzený nielen funkciou, ale aj ďalšou skutočnosťou, a síce tou (o čom svedčí aj veta začínajúca vzťažným zámenom 'ktorý'), že v období dvoch rokov pred skončením výkonu verejnej funkcie rozhodol o poskytnutí alebo povolení inej podpory, výhod alebo odpustenia povinností vyplývajúcich zo všeobecne záväzných právnych predpisov alebo z individuálnych právnych aktov

fyzickým osobám, t. j. aj podielom na taxatívne uvedenej rozhodovacej činnosti.“(zvýraznenie pridané zo strany ústavného súdu, pozn.).

35. Navrhovateľ ďalej namieta, že napadnuté rozhodnutie vychádza z nedostatočne a nesprávne zisteného skutkového stavu a je v rozpore s objektívnou skutočnosťou, pretože mu lehota na podanie oznámenia uplynula až 21. septembra 2021. Podľa názoru navrhovateľa nie je dôležitý moment odvolania z funkcie, ale moment skončenia pracovného pomeru.

36. Podľa § 63 ods. 1 písm. d) bodu 2 Zákonníka práce môže zamestnávateľ dať zamestnancovi výpoveď, ak ten prestal spĺňať požiadavky podľa § 42 ods. 2 Zákonníka práce. Podľa tohto ustanovenia ak osobitný predpis ustanovuje voľbu alebo vymenovanie ako predpoklad vykonávania funkcie štatutárneho orgánu alebo vnútorný predpis zamestnávateľa ustanovuje voľbu alebo vymenovanie ako požiadavku vykonávania funkcie vedúceho zamestnanca v priamej riadiacej pôsobnosti štatutárneho orgánu, pracovný pomer s týmto zamestnancom sa zakladá písomnou pracovnou zmluvou až po jeho zvolení alebo vymenovaní.

37. Z uvedeného vyplýva, že samotným odvolaním z funkcie nedochádza automaticky k skončeniu pracovného pomeru s odvolávaným (takto to uvádza aj navrhovateľ). Odvolaním z funkcie síce taká osoba prestala spĺňať požiadavku podľa § 42 ods. 2 Zákonníka práce, avšak uvedené len dáva zamestnávateľovi možnosť (nie však povinnosť), aby s ňou ukončil pracovný pomer. Pracovný pomer možno skončiť len spôsobmi a z taxatívne uvedených dôvodov v Zákonníku práce, a preto samotným odvolaním ktoréhokoľvek zamestnanca z funkcie pracovný pomer nekončí (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1 MCdo 3/2009 z 21. októbra 2010, III. ÚS 440/2022). Odvolanie z funkcie nespôsobuje zánik pracovného pomeru *per se* a nevylučuje preradenie na inú pracovnú pozíciu. Z hľadiska účelu ústavného zákona je dôležitý výkon konkrétnej verejnej funkcie (v zmysle čl. 2 ods. 1 ústavného zákona), a nie trvanie pracovného pomeru, a preto je to moment odvolania z funkcie, ktorý je dôležitý pre posúdenie splnenia povinnosti uvedenej v čl. 8 ods. 5 ústavného zákona.

38. Napokon navrhovateľ namieta nesprávne určenie výšky platu, pretože plat, z ktorého sa pri výpočte pokuty vychádza, má byť posudzovaný vo vzťahu k výkonu verejnej funkcie, a teda nie aj vo vzťahu k obdobiu, keď ešte verejným funkcionárom nebol.

39. Podľa čl. 9 ods. 16 ústavného zákona: „*Na účely tohto ústavného zákona sa mesačným platom verejného funkcionára rozumie jedna dvanástina z jeho ročného príjmu za predchádzajúci kalendárny rok za výkon verejnej funkcie a v prípade uloženia pokuty v zmysle odseku 15 sa mesačným platom verejného funkcionára rozumie jedna dvanástina z jeho ročného príjmu za predchádzajúci kalendárny rok za výkon funkcie štatutárneho orgánu alebo predsedu štatutárneho orgánu orgánov verejnej moci a orgánov právnických osôb.*“

40. V prvom rade odkazuje ústavný súd na už uvedený výklad, v zmysle ktorého sa dňom 1. januára 2020 nezmenila pozícia navrhovateľa. Vykonával stále tú istú funkciu a tým, že sa na neho začal vzťahovať ústavný zákon, nedošlo ani k zmene jeho príjmu (nebol by na to dôvod). Preto aj v tomto prípade ústavný súd konštatuje, že výbor postupoval pri výpočte pokuty v zmysle čl. 9 ods. 16 ústavného zákona správne.

41. Ústavný súd dospel k záveru, že navrhovateľ ako verejný funkcionár nesplnil povinnosť, ktorá mu vyplynula z čl. 8 ústavného zákona, teda nepodal oznámenie podľa čl. 8 ods. 5 ústavného zákona. Ústavný súd konštatuje, že neidentifikoval dôvod, pre ktorý by bolo potrebné zrušiť napadnuté rozhodnutie. Vzhľadom na uvedené ústavný súd napadnuté rozhodnutie výboru uznesením potvrdil (§ 239 ods. 1 zákona o ústavnom súde), keďže zistil, že je v súlade s ústavou a príslušnými právnymi predpismi vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. decembra 2022

Peter Straka
predseda senátu